

سفرنامه

کلیسای سرکیس
آرام و استوار در هیاهوی تهران

ارزو احمدزاده، راهنمای طبیعت گردی

چندی پیش برای انجام امور اداری به اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران واقع در خیابان نجات‌الهی هامان ویلای سابق مراجعه کرده بودم. بعد از اتمام کارهای اداری در خیابانی که به واسطه وجود این اداره پر از فروشگاه‌های صنایع دستی است قدم می‌زدم و از دیدن هنر زیبای ایرانی لذت می‌بردم. قاب عکس‌های خانم کاری شده، گلیم‌های پر نقش و نگار و الوان ایرانی، چراغ‌های لاله سرخ رنگ، همه و همه نشان از ذوق و سلیقه ایرانی در خلق اثر هنری دارد و نظر هر بیننده‌ای را به خود جلب می‌کند. کم‌کم به تقاطع خیابان کریم خان نزدیک شدم. صدای زنگی شبیه به ناقوس کلیسا توجه‌ام را به خود جلب کرد. سری چرخاندم و به دنبال صدا گشتم. دری با علامت صلیب یافتیم که نشان از کلیسا بود. اجازه گرفتم و وارد شدم. برایم خیلی جالب بود که از این خیابان بارها عبور کرده‌ام اما هیچگاه به این کلیسا دقت نکرده بودم. شاید از کنار بسیاری مکان‌های دیدنی دیگر در شهر بزرگ تهران هم همین‌گونه ساده رد شده باشم. تصمیم گرفتم از این پس بانگهای بازر و حواسی جمع‌تر در خیابان‌ها قدم بردارم. به محض ورود به کلیسا با ساختمانی سفید مواجه شدم. فضای حیاط کلیسا بسیار آرام بود. ارمانه در حال رفت و آمد در حیاط بودند. ارمنی‌ها برایم یادآور خاطرات شیرین کودکی و همسایه‌ها منی‌مان است: پیرمرد و پیرزنی مهربان. همه‌شان ارمنی همسایه‌ها را «دام» صدامی کردند و من همیشه بر این باور بودم که اسمش مادام است. مادام همیشه در حال بافتنی بافتن بود و به خانم‌های همسایه هم بافتنی یاد می‌داد و گنج‌آشپز خاتمه همیشه پر از شیشه‌های مربای رنگ و وارنگ بود. با شنیدن صدای ارمنی‌ها در حیاط کلیسا صدای مادام در گوشم می‌پیچید.

بافردي که مشغول آبدادن به گلدان‌ها بودم کلام شدم. مردی بود با لهجه شیرین ارمنی که در مورد کلیسا و پیشینه‌اش از او پرسیدم و او با صبر برایم توضیح داد. اسم کلیسا کلیسای سرکیس مقدس است که با هنر شخصی فردی خیر از ارمنی‌های ایران به نام «هار کار سرکیسیان» و طرح مهندس اوژن آفتانلیان در سال ۱۳۴۹ بنا شده و از آن پس مقر خلیفه‌گری ارمانه تهران از کلیسای مریم مقدس به این محل جدید انتقال یافته است. سرکیس مقدس که کلیسا را به نام او نامگذاری کرده‌اند از قدیسان کلیسای حواری ارمنی، در اوایل سده چهارم میلادی از سرداران ارتش روم بوده که به علت مسیحی بودن تحت تعقیب قرار گرفته است. او به همراه پسرش به ارمنستان پناهنده‌ام پادشاه ارمنستان، تحت فشار امپراتور روم مجبور به اخراج آنان از ارمنستان شده است. آنان به خدمت ارتش شاپور دوم درآمدند که در جنگ با کوشان‌ها بوده. شاپور از خدمات سرکیس بسیار خرسند بوده اما از آنجایی که به وی اتهام تبلیغ مسیحیت در بین سپاهیان شاپور رازده بودن دستور داده تا او و پسرش را به همراه شماری از سربازان در نیشابور به قتل برسانند. در تقویم کلیسای ارمنی، یک روز به سرکیس مقدس اختصاص دارد و در این روز، جوانان ارمنی به یاد او مراسم صبحانه و ایستاده قرار داشت که کلیسا سنگی سفید و ایستاده قرار داشت که توجه‌ام را جلب کرده سمت سنگ رفتم. کتیبه‌ای زیبا از جنس سنگ مرمر سفید که روی آن به خط نستعلیق فارسی وزیران به ارمنی نوشته شده است: «یادبود شهدای ارمانه» زیر این نوشته به زبان ارمنی «۲۴ آوریل ۱۹۱۵» حک شده است. شهدا برای من همیشه قابل تقدیر و ستودنی‌اند، فرقی نمی‌کند ایرانی باشند یا ارمنی. قطعاً برای دفاع از کبان خویش جنگیده‌اند. به پاسداشت‌شان دقیقه‌ای سکوت کردم و از کلیسا خارج شدم.

گردنه حیران مسیری
حیرت‌انگیز و تماشایی با
طول ۳۵ کیلومتر است که
در میانه‌های جاده آستارا به
اردبیل قرار دارد و به عنوان
یکی از زیباترین مسیرهای
ایران شناخته می‌شود

با جمهوری آذربایجان مشرف است. گردنه حیران یکی از پر جاذبه‌ترین مناطق گردشگری گیلان و ایران است. خوشمزه‌هایی در پیچ و تاب گردنه در مسیر جاده سوغات فروشی‌های محلی بسیاری را می‌بینید که رنگ‌ها و بوهای آن‌ها شمارا برای خرید به وسوسه می‌اندازند. پیشنهاد ما این است که اسیر این وسوسه شوید و طعم لبنیات، عسل، فندک‌های وحشی، تشک‌های قرمز و لولاشک‌های محلی را امتحان کنید.

کجا اقامت کنیم؟

برای اقامت هم می‌توان روی اجاره خانه‌های محلی و ویلا در این ناحیه حساب کرد و هم می‌توان به اردبیل رفت و شب‌رادر یکی از هتل‌های اردبیل گذراند. هتل پارلا هم در گردنه حیران و ابتدای روستای حیران قرار گرفته است.

مسیر دسترسی

از تهران تا گردنه حیران ۶۳۲ کیلومتر، چیزی حدود ۷ ساعت و ۳۰ دقیقه است. اگر از تهران حرکت می‌کنید می‌توانید از اتوبان قزوین-رشت بروید و از رشت نیز مسیر آستارا را در پیش بگیرید. اگر از اردبیل قصد رفتن دارید و ماشین شخصی هم ندارید در اولین میدان ورودی اردبیل تاکسی‌ها می‌توانند شما را تا گردنه ببرند.

چیزهایی که نباید فراموش کنیم

رانندگی در گردنه بسیار آرامش‌بخش و هیجان‌انگیز است؛ اما مراقب باشید که در پیچ‌های جاده نکات ایمنی رانندگی را رعایت کنید. اگر در زمستان راهی منطقه شدید تجهیزات برای مهار برف داشته باشید.

به دلیل اینکه این منطقه در نزدیکی مرز قرار دارد، ممکن است در بعضی نقاط به دلیل هم‌پوشانی مخابرات، تلفن شش‌ماه به حالت رومینگ تغییر کند. در این صورت هزینه‌های بسیاری را روی دستتان خواهد گذاشت. بهتر است در بخش‌هایی از جاده وضعیت تلفن همراه خود را از حالت اتوماتیک به دستی تغییر دهید.

در سفر به این منطقه هر فصل سال که باشد، به این دلیل که کوهستانی است، شاید به لباس گرم نیاز پیدا کنید؛ بنابراین پوشش گرم همراه داشته باشید. یسار آوری اینکه در سفر به گردنه حیران دوربین عکاسی نیز همراه داشته باشید؛ در زمانه‌ای که همه گوشی‌های هوشمند در دست دارند و در همه حال مشغول عکاسی هستند، چندان موضوعیت ندارد؛ اما زیبایی‌ها و شگفتی‌های این منطقه چنان مسحورتان می‌کند که احتمالاً تعداد عکس‌ها به حدی می‌رسد که حافظه گوشی‌ها جوابگو نیست و نیاز به دوربین احساس می‌شود!

و نکته پایانی اینکه گردنه حیران بهشت شمال غربی کشور ماست. در سال‌های اخیر حال جنگل‌های این منطقه رو به راه نیست و علت اصلی آن زباله‌هایی است که خواسته یا ناخواسته در طبیعت رها می‌کنیم. ما اهل این سرزمین ایم، آن را بیشتر دوست نداریم و با طبیعت زیبای آن مهربان باشیم.

در استان گیلان و در ۱۸ جاده آستارا- اردبیل قرار دارد و با مناظر زیبا و بیلابیلی می‌تواند پذیرای شما باشد. واژه مش در زبان تالشی به معنای زنبور به کار می‌رود و نام این روستا به معنای جایگاه زنبور است. حدود ۱۱۷ خانوار در این روستا زندگی می‌کنند که به کشاورزی و دامداری مشغولند و از طریق اشتغال به کارهای خدماتی در بخش گردشگری نیز امرار معاش می‌کنند. یکی دیگر از روستاهای زیبای این منطقه، «روستای کشفی» است که از زیبایی‌های طبیعی بهره‌برده و با داشتن مناظری بهشت‌گونه به یکی از جاذبه‌های دیدنی منطقه تبدیل شده است. روستای کشفی در مسیر کوهپیمایی نیز قرار دارد و بسیاری از علاقه‌مندان این رشته ورزشی در ایام مختلفی از سال میهمان این روستا می‌شوند.

جنگل فندقلو و دیگر جاذبه‌های شهرستان نمین

فندقلو نام یکی از جنگل‌های بسیار زیبای ایران که در فاصله ۱۰ کیلومتری از شهر نمین و ۳۰ کیلومتری از شهر اردبیل قرار گرفته است. این جاذبه دیدنی به سبب خورداری از جاذبه‌های منحصر به فرد جنگلی-مرتعی به یکی از مقاصد پرطرفدار گردشگری تبدیل شده است. این جنگل در کنار درختان سر به فلک کشیده، مملو از انواع درختان میوه همچون فندق، سیب وحشی، گوجه سبز، ازگیل، به، تشک و توت فرنگی است و وجود یک استخر آب گرم به نام مشه سویی با خاصیت درمانی، بر جاذبه این مقصد می‌افزاید. این جنگل حدود ۲۵ کیلومتر مربع وسعت دارد که از شرق خانقاه علیا واقع در مسیر جاده بین شهری نمین-آستارا آغاز می‌شود و با جهت شمال غربی-جنوب شرقی در شرق روستای حور خاتمه می‌یابد. اگر در اواسط فصل بهار به این جنگل سفر کنید با دشت‌هایی پر از گل‌های باغچه‌ها مواجه خواهید شد که همچون بهشتی رویایی به نظر می‌رسند.

در کنار جنگل فندقلو، شهرستان نمین از جاذبه‌های دیگری نیز برخوردار است که از میان آنها می‌توان به آرامگاه باباروشن در ۶ کیلومتری شرق نمین، مقبره شیخ پدال‌الدین در شهر نمین، مقبره پیرلنگ در ننه کران و... اشاره کرد.

تله کابین حیران

تله کابین حیران یکی از مناطق نمونه گردشگری استان گیلان است. این تله کابین دارای مسیری به طول ۱۵۰۰ متر است که در ۳۵ کیلومتری جاده آستارا به اردبیل در حاشیه کوهستان حیران در منطقه‌ای معروف به حاجی امیر حد مرزی بین استان‌های گیلان و اردبیل و کشور جمهوری آذربایجان قرار دارد. تله کابین در نقطه‌ای از گردنه حیران قرار گرفته که از طرف شرق به دریای خزر و گردنه حیران، از غرب و جنوب و ایستگاه بالا به جنگل فندقلو و از شمال نیز به مرز ایران

گردنه حیران با آن پیچ و خم‌هایش، با همه سربالایی و سربالایی‌اش که با انواع گیاهان و درختان پوشیده شده است، به عنوان یکی از جاذبه‌ها برتر گردشگری گیلان معرفی می‌شود

مراعات نیز پیدا می‌شود و در میان آنها کلبه‌هایی نیز به چشم می‌خورند. در این میان دام‌های در حال چرا یا سب‌هایی که به این سوآن سومی روند، به مناظر اضافه می‌شوند تا تصویری ماندگار را در ذهن‌تان حک کنند. البته همه چیز به اینجا ختم نمی‌شود؛ همه این زیبایی‌ها در گردنه حیران، غرق در فضای مه‌آلود جاده می‌شوند تا بهشتی رویایی را برایتان خلق کنند و هر لحظه بر لذت سفر تان بیفزایند. از ارتفاع بلندترین نقطه این گردنه از سطح آب‌های آزاد تنها حدود ۱۵۰۰ متر است و ممکن است این سوال برای شما پیش بیاید که در این ارتفاع، مه‌آلود است؟ در واقع علت اصلی مه در گردنه حیران، رطوبت دریای خزر است و این امر ارتباط خاصی با ارتفاع این گردنه ندارد.

روستاهای تماشایی

در مسیر گردنه حیران چندین روستا وجود دارند. یکی از آنها روستای حیران است. «حیران» یکی از روستاهای نمونه گردشگری است که با آب و هوای بیلابیلی در میان طبیعتی سحرانگیز قرار گرفته و از سه روستای حیران سفلی، حیران وسطی و حیران علیا تشکیل شده است. این روستا در ۲۰ کیلومتری آستارا قرار دارد و از جاذبه‌های شاخص منطقه به شمار می‌رود. مردم در این روستا به کشاورزی اشتغال دارند و در سال‌های اخیر با رونق گردشگری به ارائه سوغات، غذاهای محلی و... نیز روی آورده‌اند.

پارک ملی هیرکان

در مرز ایران و آذربایجان یکی از ویژگی‌های این گردنه این است که در یک نقطه مرزی قرار دارد و با قرار گرفتن در آن در یک سوی جاده، جنگلی انبوه و متعلق به پارک ملی هیرکان را خواهید دید که در کشور آذربایجان قرار دارد. پارک ملی هیرکان با وسعتی برابر ۴۰،۳۵۸ هکتار در نهم فوریه سال ۲۰۰۴ میلادی توسط ریاست جمهوری آذربایجان گشایش یافت تا به عنوان یک منبع غنی از گیاهان روستای دیگر «میشند» است که

این مار دراز در آن ارتفاع بلند در حرکت هستند، وقتی که این مسیر زیبایی می‌شود هر چند دقیقه کوتاه با پیچ‌تندی روبه‌رو می‌شویم که باید آن را دور زد. وقتی بالاتر می‌رویم در طول مسیر رستوران‌ها و سالن‌های غذاخوری و پذیرایی زیادی را می‌بینیم و استراحت‌های کوتاه در کنار پر تگاه برای دیدن طبیعت زیبا و ماشین‌هایی که در زیر روی جاده پر پیچ و خم دیده می‌شوند و سر آخر خوردن بلال تازه و خرید مقدار عسل. یادآور می‌شود نیمی از جنگل‌ها و مراعات مسیر رویایی و زیبای گردنه حیران که دارای مناظر بکر طبیعی است در ایران و نیم دیگر در جمهوری آذربایجان قرار دارد.

آب و هوای این منطقه در تابستان معتدل و در زمستان سرد و کوهستانی است. به دلیل کوهستانی بودن جاده و منطقه، برای دیدن جلوه‌های زیبای حیران در بهار و تابستان راهی این منطقه شوید زیرا آب و هوای خنک و مطبوعی در این دو فصل انتظار شما را می‌کشد. پاییز منطقه نیز پر از شگفتی و زیبایی است و رنگارنگ شدن برگ درختان باعث می‌شود تا پوشش جنگلی این منطقه به هزار رنگ درآید و چهره متفاوتی به خود بگیرد. بهمانند که سبیدی برف زمستان هم دیدنی است؛ اما به دلیل سرما و یخبندان احتمالی باید با تجهیزات زمستانی به این سفر بروید.

دیدنی‌های گردنه حیران

در هر نقطه از گردنه حیران، جاذبه‌ای وجود دارد که می‌تواند لحظاتی فراموش‌نشدنی را برایتان به ارمان بیآورد. در اینجا نگاه کوتاهی به دیدنی‌های این جاده خواهیم داشت. طبیعتی غرق در مه نخستین عاملی که به هنگام عبور از گردنه حیران چشم‌تان را نوازش می‌دهد، پوشش جنگلی است که از دو سو احاطه‌تان می‌کند. کم‌کم سرو کله

طبیعتی غرق در مه

زبیبایی بیش از حد این طبیعت هر تماشاگری را حیران می‌کند. جاده‌ای که مثل یک مار تنومند به یک کوه بزرگ پیچیده شده، تا ارتفاع بسیار زیادی بالا رفته و ماشین‌ها را می‌بینیم که سوار بر

با عبور از این گردنه «حیران» می‌شوید!

مه‌آلود با جلوه‌های غافلگیرکننده

گردنه حیران مسیری حیرت‌انگیز و تماشایی با طول ۳۵ کیلومتر است که در میانه‌های جاده آستارا به اردبیل قرار دارد و به عنوان یکی از زیباترین مسیرهای ایران شناخته می‌شود. این گردنه در منطقه‌ای بیلابیلی قرار گرفته است و به عنوان آخرین منطقه حفاظتی استان گیلان به شمار می‌رود.

نام این گردنه را از این جهت حیران گذاشته‌اند که هر کسی با قرار گرفتن در آن مبهوت شگفتی خلقت می‌شود و حیرت‌زده به طبیعتی می‌نگرد که در هر ساعت با جلوه‌های تازه غافلگیرش می‌کند.

این گردنه رویایی با یک طرف مشرف به کوه‌های پوشیده از جنگل‌های انبوه است و در سوی دیگر آن جنگل‌هایی را می‌بینید که متعلق به کشور آذربایجان هستند و یکی از زیبایی‌های منطقه به شمار می‌روند. در کنار همه این زیبایی‌ها دهکده گردشگری حیران نیز در این مکان واقع شده و با امکانات تفریحی و رفاهی خوب پذیرای گردشگران است.

گردنه حیران از جمله جاده‌های زیبای کشور است که گذر از آنها بسیار لذت‌بخش است. کافیهست نگاهی به عکس‌های این گردنه ببیند تا برای سفر به این مقصد زیبا وسوسه شوید و بار سفر ببندید.

گردنه حیران با آن پیچ و خم‌هایش، با همه سربالایی و سربالایی‌اش که با انواع گیاهان و درختان پوشیده شده است، به عنوان یکی از جاذبه‌ها برتر گردشگری گیلان معرفی می‌شود.

وجود مه در اکثر روزهای سال باعث رویایی شدن بیش از اندازه این گردنه و دره‌ها و کوهپایه‌های آن شده است.

گردنه سرسبز حیران، چشم‌انداز بی‌نظیری از طبیعت به نمایش می‌گذارد که می‌توان گفت در ایران بی‌رقیب است. همانطور که گفته شد این گردنه در بیشتر وقت‌ها در زیر آبی از مه پنهان است، دره‌ها و کوهپایه‌های پوشیده از گل‌ها و گیاهان جنگلی و مرععی و گاو‌هایی که در حال چرا هستند با چشم‌انداز زیبایی از کندوهای عسل، اولین جلوه‌هایی است که به چشم هر رهگذری می‌آید و آن را فریفته خود می‌کند.

زبیبایی بیش از حد این طبیعت هر تماشاگری را حیران می‌کند. جاده‌ای که مثل یک مار تنومند به یک کوه بزرگ پیچیده شده، تا ارتفاع بسیار زیادی بالا رفته و ماشین‌ها را می‌بینیم که سوار بر